

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Kfv.I. 35.112/2023/5.

A tanács tagjai: Dr. Hajnal Péter a tanács elnöke;

Dr. Heinemann Csilla előadó bíró;

Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet bíró;

Dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit bíró;

Huszárné dr. Oláh Éva bíró

A felperes: Felperes1

(Cím2)

A felperes képviselője: Dr. Jobbágy Ügyvédi Iroda (ügyintéző: név ügyvéd)

Cím3

Az alperes: Alperes1

Cím1

Az alperes képviselője: név1 ügyvédi Iroda (ügyintéző: név1 ügyvéd)

Cím4

A per tárgya: mezőgazdasági támogatási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes 18. sorszám alatt

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Pécsi Törvényszék 7.K.700.583/2022/17. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Pécsi Törvényszék 7.K.700.583 /2022/17.számú ítéletét megváltoztatja, az alperes EUJF/1050-1/2022. számú határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően megsemmisíti, és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezi.

Kötelezi az alperest, fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 250.000 (kétszázötvenezer) forint együttes elsőfokú és felülvizsgálati perköltséget.

A kereseti és a felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2018. tárgyévre 96 egyed után a többször módosított, termeléshez kötött közvetlen támogatások igénybevételének szabályairól szóló 9/2015. (III.13) FM rendelet (a továbbiakban: Jogcímrendelet) 6. § d) pontja szerinti tejhasznú tehéntartás – nőivarú, legalább egyszer ellett szarvasmarha tartása tejtermelés céljából – támogatása iránti kérelmet terjesztett elő 2018. január 01- 2018. május 15-i közötti benyújtási időszakban. Az elsőfokú hatóság az ENAR rendszer lekérdezését követően megállapította az egyedek támogathatóságát, ezért a

2019. április 03. napján kelt 593/5401/69/3/2018. számú határozatával a kérelemnek helyt adott és 9.682.347Ft támogatást állapított meg (a továbbiakban: Megállapító határozat).

[2] Az elsőfokú hatóság felülvizsgálta a Megállapító határozatot és a 2022. január 26. napján meghozott 5935401/69/4/2019. iktatószámú határozatával a Megállapító határozatát visszavonta, a felperes kérelmét elutasította. Egyúttal a felperest 4.003.604 Ft erejéig a támogatásból kizárta és megállapította azt is, hogy a 9.682.347Ft támogatási összeg jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak minősült, melynek visszafizetésére kötelezte.

[3] A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes a 2022. március 22. napján meghozott EUJF/1050-1/2022. számú határozatával az elsőfokú határozatot helyben hagyta. Rögzítette, hogy az ENAR bizonylatok alapján megállapítható, hogy 96 egyedből 38 egyed nem felelt meg a támogatási feltételeknek, miután a 2020. márciusi dátummal a 2018. március 31. napja előtt regisztrált ellések törlésre kerültek. Rögzítette, hogy az integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer, a kifizetések elutasítására és visszavonására vonatkozó feltételek, valamint a közvetlen kifizetésekre, a vidékfejlesztési támogatásokra és a kölcsönös megfeleltetésre alkalmazandó közigazgatási szankciók tekintetében történő kiegészítéséről szóló, a Bizottság 2014. március 11-i 640/2014 EU rendelet (a továbbiakban: EU rendelet) 31. cikkének (3) bekezdése alapján történő számítás alapján 65,52% a meg nem határozott állatok miatti szankció mértéke. Mivel a megállapított százalékmeghaladja az 50%-ot, így az EU rendelet 31. cikk (2) bekezdésében foglaltak szerint nem ítélt meg támogatás a felperes részére és további szankcióval súlytandó a meg nem felelt állatok után.

[4] Utalt arra, hogy a felperes ügyvezetője a NÉBIH részére benyújtott bizonylatokon a támogatás jóváhagyását követően törölte a hivatkozott 38 egyed ellési eseményét, mely bejelentéshez az érintett bizonylatok adatai csatolásra kerültek, amely megalapozza a mezőgazdasági, agrár- vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Tám. tv.) 69. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt, a támogatási feltételre vonatkozó valótlan tényállást és azt, hogy nem vemhesült egyedek után került sor támogatási összeg odaítélésére. Ezen túlmenően az elutasítási okkal érintett egyedek több, mint fele az ENAR nyilvántartás szerint kikerült a tenyészetből, a birtokba tartási határnapot követően, amikor 2018. áprilisában, illetve májusában értékesítésre és/vagy vágóhídra kerültek. Az alperes álláspontja szerint a nyilvántartásba való be és kijelentéssel a felperes mesterségesen teremtette meg a támogatás feltételeit.

[5] Nem találta megalapozottnak a felperesnek az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) alkalmazhatóságával összefüggésben kifejtett érvelését, állította, hogy annak hatálya nem terjed ki az agrár támogatásokra, figyelemmel arra, hogy a támogatási törvény speciálisan, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatásokkal kapcsolatos hatósági eljárásokra vonatkozik, rendelkezései az ágartámogatásokra alkalmazandó sui generis szabályoknak tekintendők, amit a jogalkotó az egyes agrártárgyú törvények módosításáról szóló 2021. évi LX. törvény 20. §-ban egyértelművé tett.

A kereseti kérelem és az alperesi védekezés

[6] A felperes keresetében arra hivatkozott, hogy a fellebbezéshez csatolt marhalevelek bizonyítják, hogy a vitatott 38 egyed rendelkezett elléssel és a felperes a kérelem benyújtása időpontjában megfelelt a támogatási feltételeknek. Hangsúlyozta, hogy az alperes megsértette a Tám. tv. 55. § (4b) bekezdés e) pontjának eb.) alpontját, mivel nem tett eleget indokolási kötelezettségének. Kitért arra is, hogy a fellebbezéshez csatolta a NÉBIH-nek címzett levelét, melyben kérte az egyedek tekintetében a kérelem benyújtásakor fennálló állapot visszaállítását. A NÉBIH 2022. május 12. napján a felperes gazdaságában tartott ellenőrzésen megállapította, hogy a megszületett borjak a felperes tenyészetében megtalálhatók, ezért a felperes kérelmére az egyedek visszaállításra kerültek az ENAR rendszerben.

[7] Vitatta azt az alperesi megállapítást, hogy a feltételeket mesterségesen teremtette volna meg. Ezzel kapcsolatban hivatkozott a Kúria Kfv.35.481/2017/6. számú ítéletére. Hangsúlyozta, hogy ilyen esetben az alperesnek vizsgálnia kellett volna, hogy a visszaélészerűnek minősített magatartás objektív, illetve szubjektív elemei egyidejűleg megvalósultak-e, vagy sem. Abból, hogy a vitatott egyedek 2020-ban utólag törlésre kerültek az ENAR nyilvántartásból, még nem következik okszerűen, hogy ezen egyedek meg sem születtek és emiatt a felperes a tejhasznú tehéntartás támogatására nem jogosult, miután az egyedek utólagos törlése nem negligálja a két évvel korábbi állapot valós fennállását. Vitatta, hogy a Tám. tv. 46. § (2) bekezdése szerint a hatóságnak lehetősége volt a döntést követően vizsgálni a kérelem megalapozottságát, továbbá a határozatban foglalt adatok, tények, körülmények valóság tartalmát sem igazolták. Sérelmezte, hogy a hatóság pusztán az ENAR lekérdezés eredményeként jutott arra a következtetésre, hogy 38 egyed esetében nem történt ellés és nem vizsgálta a törlés körülményeit, sem azt, hogy az állatok a valóságban fellelhetők-e, vagy sem. Állította továbbá, hogy az agrár támogatás ügyekben az Ákr. alkalmazandó jogi norma.

[8] Az alperes védírata a határozatában foglaltak fenntartása mellett a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság döntése

[9] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította.

[10] Hangsúlyozta, hogy a felperes 38 egyed ENAR rendszerből történő törlését nem vitatta, és rögzítette, hogy 2022. január 19. napján a kérdéses 38 egyed nem szerepelt a nyilvántartásban. A felperes érvelésével szemben azt erősítette meg, hogy a támogatásra való

jogosultságnak a támogatási időszak teljes időtartama alatt fent kell állnia, ezen feltételeknek az ENAR nyilvántartásból ellenőrizhetőnek kell lennie. A perbeli esetben a támogatási időszak a Jogcímrendelet 1. § (4) pontja szerint 2015. január 01- 2022. december 31. volt. Utalt a Jogcímrendelet 9. § (6) bekezdésére, miszerint csak azon adatok vehetők figyelembe, amelyek az ellenőrzés időpontjában szerepelnek az ENAR rendszerben. Ezzel egyező megállapításra jutott a Kúria KGD.2019.163 számú eseti döntésében.

[11] Nem értett egyet azzal a felperesi állásponttal, hogy a jogszabály nem határozza meg azt az időtartamot, amely alatt az ENAR nyilvántartásban folyamatosan regisztrálnak kell lennie a támogatással érintett egyedeknek. Ekként alaptalan a felperes azon érvelése, hogy miután a támogatási kérelem benyújtásakor a feltételek fennálltak, az utólagos módosításnak nincs jelentősége. Ebben az esetben ugyanis a Tám. tv. 47. § (3) bekezdésében írt utólagos ellenőrzés jogintézménye kiüresedne. A bíróság megítélése szerint nincs jelentősége annak, hogy mi okból törölődtek az ellési események az ENAR nyilvántartásból, mint ahogy az is lényegtelen, hogy a törölt adatok visszaállítására mikor került sor. Megítélése szerint a támogatási időszak teljes időtartama alatt szerepelnie kell az adatoknak az ENAR rendszerben, és a jogosultsági feltételek fennállását a támogatási időszak teljes időtartama alatt ellenőrizhető. Jogszerűen állapította meg tehát az alperes, hogy a támogatás visszakövetelésének mind ténybeli, mind jogalapja fennállt, miután a 2022. január 19-i lekérdezés során 38 egyed nem szerepelt az ENAR nyilvántartásban. Lényegtelen, hogy a felperes szándéka a támogatáshoz szükséges feltételek mesterséges megteremtésére irányult-e, hiszen csak azt kellett az alperesnek vizsgálnia, hogy az ellési események szerepelnek-e a nyilvántartásban. Erre figyelemmel az alperesnek a felperes fellebbezéséhez csatolt marhalevelekre és a felperesnek a 2022. február 14. napján kelt NÉBIH-nek címzett beadványára sem kellett figyelemmel lennie.

[12] Nem osztotta a felperesnek az Ákr. alkalmazhatóságával kapcsolatos álláspontját sem, de elismerte, hogy a Kúria a BH 2021.2013 eseti döntésében rámutatott arra, hogy az Ákr. elsődlegességéből következik, hogyha a hatósági ügy az Ákr. 7. §-a szerinti ügy fogalomnak megfelel és nem tartozik az Ákr. 8. § (1) bekezdésében foglalt kivett eljárások egyikébe sem, akkor az adott hatósági eljárásra az Ákr. szabályait általános jelleggel alkalmazni kell. Rámutatott ugyanakkor arra, hogy a fenti eseti döntést követően kihirdetésre került az egyes agrártárgyú törvények módosításáról szóló 2021. évi LX. törvény 20. § a) pontja, mely módosította a Tám tv. 1.§-t, erre figyelemmel a támogatási eljárás sui generis eljárási típus, azaz még szubszidiárius jelleggel sem merülhet fel az Ákr. alkalmazása. Nem tartotta megalapozottnak az EU rendelet 31. cikk (2) bekezdése szerinti (3) bekezdéssel összhangban megállapított 50%-os mértéket meghaladó felperesi kifogást sem, ebből következően jogszerű a teljes támogatás visszafizetésére kötelezés és a támogatásból kizárás.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[13] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy a felperes keresetének a Kúria adjon helyt és az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően semmisítse meg.

[14] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság téves indokokkal támasztotta alá ítéletét, ezáltal téves jogi következtetéseket vont le akkor, amikor a felperes keresetének elutasításáról döntött. Elsőként állította, hogy a felperes által igényelt termeléshez kötött tejhasznú tehéntartás támogatás nem több éves program keretében igényelhető támogatás, amelyre figyelemmel több évig tartó kötelezettségvállalási időszak áll fenn. A közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint a 637/2008 EK és a 73/2009 EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló Európai Parlament és a Tanács 1307/2013/EU rendelete 52. cikk (6) bekezdése szerint, ez éves támogatási forma. Támogatási kérelmet az igénylőknek tárgyévente külön-külön kellett benyújtaniuk (Jogcímrendelet 13. § (4) bekezdés), és a termeléshez kötött közvetlen támogatások fajlagos mértéke is tárgyévente került megállapításra a Kincstár által (Jogcímrendelet 2. § (3) bekezdés). Maga a Jogcímrendelet 8. § (1) bekezdése is akként rendelkezik, hogy a támogatás állat egyedenként, naptári évenként kerül megállapításra. Mindebből következik, hogy a támogatási időszak a Jogcímrendelet 1. § (14) pontjában megjelölt időszaka nem azt jelenti, hogy az adott támogatási jogcím vonatkozásában ezalatt az időszak alatt kell fennállniuk a támogatási feltételeknek, illetve végig teljesülnie kell a vállalt kötelezettségeknek.

[15] Ez a bírósági megállapítás már azért is téves, mert ha több éves támogatási program időszakaként értelmeznénk a támogatási időszakot, úgy a támogatást igénylőnek a támogatási időszakot megelőzően egy támogatási kérelmet kellett volna benyújtania, melyet a hatóságnak jóvá kellett volna hagynia és a támogatási időszak alatt évente kifizetési kérelem benyújtásával vehették volna igénybe a támogatást. Ezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a Jogcímrendelet szerinti támogatási időszak fogalmát. Ebből következően olyan kötelezettség be nem tartását állapította meg, amely a Jogcímrendeletből nem következik. A Jogcímrendelet támogatási kérelem benyújtását és elbírálását követő módosításának visszamenőleges hatályú alkalmazásával a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 2. § (2) bekezdése és a Tám. tv. 5. § f) pontjának tilalmát is sérti az ítélet. Ezekre figyelemmel a támogatási kérelem 2022. évi ellenőrzése időn túli ellenőrzésnek minősül.

[16] Hangsúlyozta, hogy az ellések ténye a nyilvántartásba határidőben bejelentésre került, a támogatási kérelem eredeti ellenőrzésének időpontjában a hatóság azt megfelelőnek találta, ezt maga az alperes sem vitatta. Az ellés ténye tehát mint támogatási feltétel a felperes esetében a támogatási időszak alatt mindvégig fennállt. A Jogcímrendelet 9. § (6) bekezdéséből nem lehet arra következtetésre jutni, hogy a bíróság által tévesen meghatározott támogatási időszak végéig a nyilvántartásban szerepelnie kellene a jogosultsági feltételek megállapításához szükséges adatoknak. Az elsőfokú bíróság álláspontja ahhoz vezetne, hogy a támogatást igénylő nem adhatná el, nem vághatná le a támogatott egyedet 2022. december 31-ig annak ellenére, hogy a tejhasznú tehéntartási támogatási jogcím esetében a jogszabály nem határoz meg olyan birtokon tartási időszakot, amely során a támogatott egyedek nem kerülhetnek ki a tenyészetből. Helytelenül értelmezte az elsőfokú bíróság a KGD.2019.163 számú döntésben foglaltakat is, mivel abban a Kúria azt rögzítette, hogy a Jogcímrendelet 9. § (6) bekezdésével összhangban az ENAR nyilvántartásban a támogatási kérelem benyújtási időszak végéig bejegyzett adatok fogadhatók el. Ez a megállapítás éppen a felperes érvelését

erősíti. Az elsőfokú bíróság nem jelölt meg olyan konkrét jogszabályi rendelkezést sem, amely a bejegyzés fennálltának határidejéről rendelkezne, ezért az ítélet sérti a Pp. 346. § (5) bekezdésében foglaltakat.

[17] A felperes hivatkozott a Kúria Kfv.35.289/2018/9. számú ítéletének [29] bekezdésére, amely szerint az elsőfokú bíróságnak a tejhasznú tehéntartás támogatási jogcím jellegének téves meghatározását támasztja alá. E döntés [39] bekezdése alapján pedig megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a Jogcímrendelet 1. § (14) pontjának és 9. § (6) bekezdésének értelmezése során a feltételezett jogalkotói célra hivatkozva állapított meg olyan új normatartalmat, amely magából a jogszabály szövegéből nem következik és az Alaptörvény 28. cikkét is sérti. Alaptalanul állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy az ellések nyilvántartásból való törlésével az ellések ténye megsemmisült volna. Biológiai szempontból ellett egyedeknek minősülnek az érintett állatok, így nem sérült a Jogcímrendelet 13. § (1) bekezdés a) pontja.

[18] A feltételek mesterséges megteremtése, mint jogszabálysértő magatartásra az elsőfokú hatóság nem hivatkozott, az elsőként az alperesi határozatban került megállapításra. Az alperes a mesterséges körülményekre történő utalással új meg nem felelési indokot, szankciót megalapozó körülményt rögzített határozatában, mellyel szemben a felperes a közigazgatási eljárás során védekezni már nem tudott és erre vonatkozó érvelését az elsőfokú bíróság ítéletében nem is vizsgálta. Mindezek miatt az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Pp. 341. § (1) bekezdését is. Téves az elsőfokú bíróság azon megállapítása is, hogy a marhaleveleket az alperesnek nem kellett vizsgálni, erre a következtetésre a Támogatási törvény 57/C. § (1) bekezdés téves értelmezésével jutott. Alperesnek ugyanis kötelezettsége volt a fellebbezésben támadott döntés, valamint magának az elsőfokú eljárásnak a fellebbezésnek és mellékleteinek vizsgálata, amelynek nem tett eleget.

[19] Vitatta továbbá az elsőfokú bíróságnak az Ákr. -rel kapcsolatos álláspontját is és e körben hivatkozott a Kúria Kfv.35.393/2022/6. számú döntésében kifejtettekre.

[20] Hibás az az ítéleti megállapítás is, hogy jogszerű volt a felperest a teljes támogatás visszafizetésére kötelezni és a támogatásból kizárni. Az alperes által meg nem felelőnek talált 38 anyaállat közül mindösszesen 14 esetben nem került helyreállításra az ellés ténye, így legfeljebb 14 nem megfelelő egyedre lehetett volna szankciót kiszabni. Ez az arány 17 %-os, szemben az alperes által megállapított 66 %-kal, amely miatt tehát nem lett volna alkalmazható a felperesi szankció.

[21] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását indítványozta. Vitatta azt a felperesi álláspontot, hogy a felperesnek a támogatási időszak teljes időtartamára vonatkozóan ne kellett volna igazolnia a jogosultsági feltételek fennállását. Fenntartotta azt az álláspontját is, hogy a támogatási feltételek mesterségesen lettek megteremtve az ENAR adatok manipulálásával.

A Kúria döntése és jogi indokai

[22] A felperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint alapos.

[23] A Kúria a Kp. 115.§ (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 108.§ (1) bekezdésének, továbbá a Kp. 120.§ (5) bekezdésének megfelelően a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között, a rendelkezésre állt iratok és bizonyítékok alapján vizsgálta felül. Ennek során a Kúria észlelte, hogy a keresetlevélben felperes a teljes érintett 38 egyedre vonatkozó indokokkal érvelt. Nem volt olyan előadása, hogy 14 esetben nem került helyreállításra az ellés ténye, így legfeljebb 14 nem megfelelő egyedre lehetett volna szankciót kiszabni, amely miatt a meg nem felelési arány csak 17 %-os, a szankció másként számítandó. Kereseti kérelem hiányában ebben a kérdésben az elsőfokú bíróság nem határozhatott, jogerős ítélet hiányában pedig a felülvizsgálati eljárás során a Kúria nem vizsgálódhat.

[24] A Tám. tv. és az Ákr. kapcsolatát a Kúria több határozatában vizsgálta (pl. Kfv.I.35.393/2022/6. és Kfv.I.35.021/2023/8. számú végzés, Kfv.I.35.023/2023/7. számú ítélet). A Kfv.I.35.420/2022/6. számú ítélet az Ákr., a Tám. tv., a Mód. törvény, annak indokolása és a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. tv. (a továbbiakban: Jat.) normáinak az Alaptörvény 28. cikkén nyugvó elemzése alapján tett megállapítást. Kitért arra, hogy az Ákr. 8. §-ához kapcsolódó törvényi indokolás több szempontból ismeri és alkalmazza a törvénytől való eltérés lehetőségeit, a „különös eljárási rend” fogalmát is. Ennek folytán a Tám. tv.-nek lehetősége van mind az Ákr. megengedő szabályozásán alapuló eltérésre, mind az Ákr.-ben nem szabályozott, vagy annak rendelkezéseit kibontó, konkretizáló szabályozásra, különös eljárási szabályok megalkotására. A Tám. tv. 1. §-a ennek megfelelő törvényszöveget tartalmaz. A Módosító tv. indokolása azonban ezzel összhangban nem álló indokolást ad, az tartalmában nem az Ákr. 8. § (2) és (3) bekezdés szerinti különös szabályokra, hanem az Ákr. 8. § (1) bekezdésre utal, azaz az Ákr. hatálya alól kivett eljárásként kívánja definiálni a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokra vonatkozó hatósági ügyeket. A Módosító törvényhez kapcsolódó indokolás ekként ellentétes a Tám. tv. módosított 1. §-ának szövegével, azt a Jat. 18. § (5) bekezdés következtében nem lehet figyelembe venni. Az Alaptörvény 28. cikkének alkalmazásával, a közigazgatási ügyek szabályozási metodikájának fentiek szerinti áttekintésével pedig az állapítható meg, hogy magának a Tám. tv.-nek 9az 1. §-a nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely miatt ne érvényesülhetne az Ákr. rendszere. Erre tekintettel mondta ki a Kúria a Kfv.I.35.420/2022/6. számú ítélet [31] pontjában, hogy a hatósági eljárás nem vonható ki a jogszabály indokolásán alapuló jogértelmezéssel az Ákr. hatálya alól. Az elsőfokú bíróság a Mód. törvény indokolása alapján téves következtetésre jutott.

[25] A tejhasznú tehenekre vonatkozó támogatás időbeliségének szempontjait a Kúria már több határozatában érintette. Továbbra is irányadónak tekinti a Kfv.I.35.021/2023/8. számú végzés [24] és [25] pontjaiban foglaltakat. Eszerint „[24] A Jogcímrendelet 1. § 13)

pontja a 2015. január 1. – 2020. december 31. közötti-, majd a 2021. március 26. napjától immár a 14) pontban a 2022. december 31-ig terjedő támogatási időszakon belül adott lehetőséget mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatások igénybevételére (támogatási időszak). A mezőgazdasági termelőnek a támogatást a Jogcímrendelet 1. § 14), majd 15) pontja alapján naptári évenként kellett kérelmezni (tárgyév). Az adott tárgyévre vonatkozó kérelmet mindig az adott támogatási jogcím tárgyévi benyújtására nyitva álló határidő lejártáig lehetett benyújtani (benyújtási időszak), amelynek időtartamát az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból, valamint a központi költségvetésből finanszírozott egyes támogatások igénybevételével kapcsolatos eljárási szabályokról 22/2016. (IV. 5.) FM rendelet (a továbbiakban: FM rendelet) 10. § határozta meg. Állatalapú támogatások igénylésénél a Jogcímrendelet az igénylő számára az állatok tartásának időtartamára, időpontjára vonatkozó kötelezettséget írt elő (birtokon tartás). A birtokon tartási kötelezettség pl. anyatehén esetén a Jogcímrendelet 11. § (1) f) szerint alakul: Anyatehéntartás támogatására az a mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely vállalja, hogy a támogatási kérelemben bejelentett állatokat a támogatási kérelem benyújtását követő naptól számított hat hónapig folyamatosan birtokon tartja. A szabályozás tehát különböző, kritériumaikban nem azonos időszakokra, időpontokra tartalmaz rendelkezéseket. Magát a támogatás iránti kérelmet az FM rendelet 1. § 5) pontja szerinti egységes kérelemben kell benyújtani. [25] A perbeli tejhasznú tehéntartás esetében irányadó a Jogcímrendelet 13. § (1) és (3) bekezdése. Az (1) bekezdés az állatállomány paramétereit tartalmazza. A (3) bekezdés szerint támogatás azon (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak megfelelő tejhasznú tehenek után igényelhető, amelyek a tárgyév március 31-én a mezőgazdasági termelő tenyészetében találhatóak, de nem a tárgyév március 31-én kerültek a mezőgazdasági termelő tenyészetébe, és a) hivatalos tejtermelés-ellenőrzés alatt állnak, b) az ENAR-nyilvántartásban tejhasznú fajtakódon nyilvántartott tejhasznú tehenek, vagy c) amelyek tartója megfelel a kistermelői élelmiszer-termelés, -előállítás és -értékesítés feltételeiről szóló miniszteri rendeletben foglaltaknak. A feltételeknek így a március 31-i állapothoz kell igazodni.” A végzés [29] pontja szerint a tejhasznú tehéntartás támogatási feltételeinek való megfelelés ellenőrzése során nem a támogatási időszak, hanem a birtokon tartási határnap az irányadó. Az elsőfokú bíróság által hivatkozott KGD2019. 163. eseti döntés (Kúria Kfv.IV.35.618/2018/7. számú ítélet) kapcsán kiemeli a Kúria, hogy az ott irányadó tényállás szerint is azért hiányzott a támogatás feltétele, mert az érintett egyednek a nyilvántartás adatai alapján 2015. március 31. napjáig, azaz a birtokon tartási határnapig nem volt ellése.

[26] Azt, hogy utólagos ellenőrzésnek helye van, a felperes elismerte, azzal a Kúria, figyelemmel a Tám. tv. 47. § (3) bekezdésére, is egyetért.

[27] A jelen felülvizsgálati kérelemre tekintettel a Kúria szükségesnek látja annak vizsgálatát, hogy a perben is lefolytatott adminisztratív ellenőrzés kapcsán mi értendő „az ENAR nyilvántartásban szerepelnek” fordulat alatt. A Jogcímrendelet 9. § (6) bekezdése szerint az adott támogatási jogcím vonatkozásában igényelt állatokra és a tenyészetekre vonatkozó adminisztratív ellenőrzés során kizárólag azon adatok tekinthetők a támogatás szempontjából elfogadhatónak és támogatás csak azon adatok figyelembevételével állapítható meg, amelyek az ENAR nyilvántartásba a támogatási kérelem benyújtási időszak végéig [...] bejelentésre kerültek, és az ENAR nyilvántartásban szerepelnek.

[28] A Jogcímrendelet ezen rendelkezése alapján a követelmény az, hogy a birtokon tartási határnapra vonatkozó adatokat a benyújtási időszak végéig bejelentésük és hogy a bejelentett adatok szerepeljenek az ellenőrzés időpontjában a nyilvántartásban. A szabályozás tehát az adatok ellenőrizhetőségére vonatkozik. Így a nyilvántartás azon adatát, hogy az egyedet a támogatás igénylője bejelentette, nem negligálja a tenyészetből kikerülésre vonatkozó későbbi adat: a későbbi eladás, vagy vágás – az egyéb jogszabályi feltételek fennállása esetén – nem zárja ki az egyedet a támogathatóság eredeti köréből.

[29] A Jogcímrendelet 9. § (6) bekezdése szerinti „ENAR nyilvántartásban szerepelnek” fordulat tehát nem választható el a „bejelentésre kerültek” kitételtől, és nem azonosítható azzal, hogy a támogatási időszak teljes tartama alatt a bejelentéskori minőségben kell folyamatosan regisztrálnak lennie a támogatással érintett egyedeknek. Az elsőfokú bíróság által megjelölt, az előzőekben már említett KGD2019. 163. számú eseti döntés [26] pontja szerint is az alperes a bejegyzett adatokat - a lekérdezés időpontjától függetlenül - csak a támogatási kérelem benyújtási időszak végéig veheti figyelembe. A Jogcímrendelet szövegezése alapján pedig az is megállapítható, hogy a támogatásra bejelentett adatok utólagos, a benyújtási időszakot követő módosítása – pl. az ellés tényének törlése – azt eredményezi, hogy az ellenőrzés időpontjában az ENAR nyilvántartásban az adott egyedre a benyújtási időszakon belül nem szerepel támogatást lehetővé tevő adat.

[30] A felperes felülvizsgálati kérelme így alapos volt abban a kérdésben, miszerint az elsőfokú bíróság téves jogértelmezéssel jutott arra a következtetésre, hogy az egyedeknek a támogatási kérelem benyújtási időszakot követően is, a teljes támogatási időszakban, azaz 2022. december 31-ig végéig a támogatást megalapozó jellemzőkkel kell szerepelniük a nyilvántartásban.

[31] A támogatásra való jogosultság utólagos ellenőrzése során a hatóság részéről eltérő szempontú bizonyítási eljárást igényel az, ha a feltételek mesterséges megteremtésére, vagy pedig a jogosultsági feltételeknek való meg nem felelésre alapítja döntését. A felperesnek a bizonyításra vonatkozó kereseti előadását az elsőfokú bíróság az adatok támogatási időszakon belüli nyilvántartásban szereplésére vonatkozó téves álláspontja miatt vetette el.

[32] A feltételek mesterséges megteremtése esetén – figyelemmel a Kúria Kfv.35.481/2017/6. és Kfv.35.480/2017/6. számú ítéleteire, az EUB ott megjelölt ítéleteire, különös tekintettel a C-434/12. sz. Slancheva sila ügyben hozott ítéletre - a visszafizetésre kötelezésre csak objektív és szubjektív feltételek együttes vizsgálatát követően kerülhet sor. Alperes a másodfokú határozatban úgy állapította meg azt, hogy a támogatási feltételt felperes mesterségesen teremtette meg, hogy annak objektív és szubjektív feltételeit nem vizsgálta, bizonyítást arra nézve nem folytatott le.

[33] Az elsőfokú határozat – és részben az alperesi döntés – a támogatási feltételeknek való megfelelés ellenőrzése során az ellés tényét az ENAR nyilvántartásba való bejelentés-

törlés viszonyában vizsgálta. Ugyanakkor azt is rögzítették a hatóságok, hogy a felperes nem szolgáltatott bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy az elutasított állatállományát elsődlegesen tejtermelés céljából tartotta volna, nem bizonyította az elléseket sem, miközben a Tám. tv. 38. § (8) bekezdése a terhére írja elő a bizonyítást: „Az intézkedésekben való részvétel során az ügyfélnek kell a jogosultsági feltételek meglétét hitelt érdemlően bizonyítania; az ügyfelet terheli továbbá a kérelemmel, illetve a pályázattal összefüggésben tett bármilyen nyilatkozatával, állításával, valamint mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által megállapított ténnyel szemben a bizonyítási kötelezettség.”

[34] Az alperes eljárása során teljes egészében figyelmen kívül hagyta a felperesnek az ellések tényének igazolására vonatkozó előterjesztéseit, bizonyítékait. Az alperesi határozatból nem állapítható meg egyértelműen, hogy az alperes a nyilvántartáson alapuló kötött bizonyítást tekintette kizárólag irányadónak, vagy megfelelő bizonyítékok alapján lehetőséget látott volna a szabad bizonyításra és a jogosultsági feltételek fennállásának igazolására. Jogszabályi előírással nem támasztotta alá a felperesi indítványok elvetését.

[35] A felperes felülvizsgálati kérelme így alapos volt abban is, hogy a bizonyítás kérdésében az elsőfokú bíróság nem vethette volna el kereseti előadását.

[36] A megelőző eljárás ezen hiányosságaira tekintettel a Kúria értékelése szerint nem az elsőfokú bíróság új eljárásra utasításától, hanem a közigazgatási eljárás megismétlésétől várható az ügy mielőbbi érdemi elbírálása. Ezért rendelkezett a Kúria a Kp. 121.§ (1) bekezdés b) pontja alapján a jogerős ítéletet megváltoztatása mellett az alperesi határozatnak az elsőfokú határozatra kiterjedő megsemmisítéséről és az elsőfokú hatóság új eljárás lefolytatására kötelezéséről.

[37] Az új eljárás során az elsőfokú hatóságnak az ágazati szabályok mellett alkalmaznia kell az Ákr. irányadó előírásait is. Kétséget kizáróan állást kell foglalnia abban a kérdésben, hogy a feltételek mesterséges megteremtésére, vagy pedig a támogatásra való jogosultságnak való meg nem felelésre alapítja-e döntését. Ugyancsak világos álláspontot kell kialakítania arról, hogy a bizonyítandó tényekre vonatkozóan szabad, vagy kötött bizonyítást tekint irányadónak, és ehhez képest kell elvégeznie a bizonyítékok értékelését.

A döntés elvi tartalma

[38] *Az ellés tényét a benyújtási időszakot követően is tartalmaznia kell az ENAR nyilvántartásnak, de ez nem teszi kizárttá az ellett egyedek benyújtási időszakot követő értékesítését, levágását.*

Záró rész

[39] A Kúria a pervesztes alperest a Kp. 35.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 83.§ (2) bekezdése alapján kötelezte a pernyertes felperes elsőfokú és felülvizsgálati költségének megfizetésére.

[40] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti és felülvizsgálati eljárási illeték a pervesztes alperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5.§ (1) bekezdés c) pontja alapján megillető személyes illetékmentességre figyelemmel a Kp. 35.§ (1) bekezdés folytán alkalmazandó Pp. 102.§ (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[41] Tárgyalás tartását a felek egyike sem kérte, és mivel a Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Kp. 100. § (5) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelmet nem lehet megváltoztatni, a Kp. 120.§ (5) bekezdése pedig kizárja a bizonyítást, nem merült fel a tárgyalás tartásának szükségessége. Így a felülvizsgálati kérelmet a Kúria a Kp. 115.§ (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 114.§ (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

[42] Az ítélet elleni további felülvizsgálatot a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2023. szeptember 07.

Dr. Hajnal Péter s.k.   Dr. Heinemann Csilla s.k.   Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

Dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit s.k.

Huszárné dr. Oláh Éva s.k.

bíró

bíró